

О. В. Юркова

Гавриленко Тодор Матвійович

ГАВРИЛЕНКО Тодор Матвійович (крипт. – Т. Г.; 08. 06. 1899, с. Новопавлівка, нині Баштан. р-ну Микол. обл. – 23. 03. 1939) – історик, етнограф. Навч. у Київ. ІНО (1924– 28). У 1925 був одним із організаторів та кер. Гуртка культури укр. слова; 1925–30 – співроб. Культурно-істор. комісії ВУАН, водночас у 1926 організував і до 1930 очолював етногр. секцію краєзнав. гуртка Київ. ІНО, 1927– 30 – учасник етногр. експедицій на тер. сучас. Микол. обл. та Дніпрельстану, 1928– 30 – асп. Н.-д. каф. історії України при ВУАН під керівництвом М. Грушевського; 1930– 33 – науковий співробітник Каф. передісторії України Д. Яворницького при ВУАН; 1934–36 – науковий співробітник Інституту історії матеріал. культури ВУАН; 1936–37 – учителював. 1937 репрес., покарання відбував у РФ, спочатку в м. Маріїнськ (Кемеров. обл.), згодом – у таборах Магадан. обл., де й помер. Реабіліт. 1964. Досліджував історію Запорозжя та первіс. суспільства на території України. Автор статей і рец. у журналах «Україна» і «Первісне громадянство та його пережитки на Україні». Рукописи Г. зберігаються в Інституті рукопису НБУВ і Наук. архіві Інституту археології НАНУ.

Основні праці

Старші форми економічного побуту на Великому Лузі: Вівчарство і рибальство // Первісне громадянство та його пережитки на Україні. 1929. Вип. 3; Запорожець Данило Несват // Україна. 1929. Лип.-серп.; Погляди академіка М. М. Покровського на історію докласового суспільства у східних слов'ян // Там само. 1932. Кн. 3.

Рекомендована література

1. Юркова О. Історики «київської школи» М. С. Грушевського – дослідники Запорозжя // Запороз. козацтво в укр. історії, культурі та нац. самосвідомості: Мат. міжнар. наук. конф. К.; 3., 1997;
2. Її ж. Київська історична школа М. С. Грушевського: Долі науковців // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. 1998. № 1/2.

Бібліографічний опис:

Гавриленко Тодор Матвійович / О. В. Юркова// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-27979>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).